

ОБОБЩАВАЩ МЕМОРАНДУМ ЗА КОНСТАТИРАНИТЕ ПРОБЛЕМИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РАБОТАТА ПО КОНТРОЛА НА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА СЛЕДВАЩИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014-2020 ГОДИНА СЛЕД ПРОВЕДЕНА КОНФЕРЕНЦИЯ, СЪВМЕСТНО ОРГАНИЗИРАНА ОТ СМЕТНАТА ПАЛАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ИНСТИТУТА НА ДИПЛОМИРАНИТЕ ЕКСПЕРТ-СЧЕТОВОДИТЕЛИ /ИДЕС/

Въпросите, които бяха поставени от страна на представители на ИДЕС, могат да се обобщят в следното:

1. Проблеми по процедурите и изискваните документи по избор на независим регистриран одитор за одитна проверка на проект. Сред тях особено ясно се очертават като нерелевантни и затрудняващи обективния и адекватен избор следните въпроси: задължителна комбинация на квалификация на ДЕС и друга квалификация; сертификат за ISO; твърде специфични и тясно специализирани изисквания за опит, показатели, квалификация, които имат дискриминиращ и ограничаващ конкуренцията характер; повсеместно налагане на критерий „най-ниска цена“; твърде различни изисквания и методи на оценка относно техническото предложение при търговете, както и приоритетите при избора между кандидатите; вменяване в обхвата на проверката на обекти, които надхвърлят далеч компетентността на регистрираните одитори; липса на необходимата квалификация и опит на оценяващите комисии за избор на регистрирани одитори.
2. Проблеми във връзка с налаганите за задължителни образци документи при договаряне на обхвата и вида на ангажиментите по проверки на проекти, както и на процедурите и подхода на изпълнение. Сред тях особено ясно се очертават като нерелевантни и затрудняващи обективния и адекватен избор, респ. работата на регистрираните одитори, следните въпроси: задължително изискване за подписване на формат на договор, в който не са предвидени обичайните правомощия и отговорности на двете страни (регистриран одитор и бенефициент-клиент) и липса на балансираност на права, задължения и отговорности на двете страни по договора; неразбиране на необходимостта и ролята на писмото за поемане на ангажимент; изискване за прилагане на вече отменени документи на ИДЕС; изискване за визуализация с лого на ЕС и ОП върху документи на регистрирания одитор.
3. Проблеми по неунифицираност на указанията и изискванията на Управляващите органи (УО)/ Междинните звена (МО) за вида, начина и сроковете на изпълнение на ангажименти по проверки на проекти от страна на регистрирани одитори. Всеки УО е прилагал свои

специфични указания относно избора и работата на регистрираните одитори, вкл. изискване за прилагане на различни професионални стандарти (МСССУ 4400 и МСАИС 3000); неразбиране и налагане на нерелевантни изисквания относно същността и целите на доклада на регистрирания одитор, издаван в съответствие със съответния професионален стандарт; противоречия в указанията и изискванията на различните представители на УО/МЗ по прилагането на самите техни указания; неразбиране и нерелевантни изисквания относно технологията и реалното разположение във времето на изпълнението на работата на регистрирания одитор по проверката на проекта; неоснователни и противоречащи на професионалните стандарти изисквания към оформянето на документите на одиторите особено по отношение на издаваните доклади.

4. Липса на координация и сътрудничество между Сертифициращия (СО), УО/МЗ, ИА"ОСЕС" и ИДЕС. През целия програмен период се наблюдава непредприемане и некоординиране на действията на всички горепосочени страни, независимо че те са участници в общия контролен процес; несъгласуване на издаваните от УО/МЗ/СО указания (помежду им) и с ИДЕС; липса на обмен на информация между горепосочените лица относно проблеми на регистрирани одитори по проверки на проекти, както и по отношение на качеството на проверките, вкл. проблемни случаи.
5. Проблеми поради неразбиране и недостатъчно специализирано обучение на служителите на УО/МЗ за характера и работата на регистрираните одитори. Сред тях особено ясно се очертават като нерелевантни и затрудняващи работата на регистрираните одитори следните въпроси: неправилно използване на професионалната одиторска методология; липса на специализирано обучение в областта на одита и свързаните услуги (проверки) и поради това – налагане на нерелевантни изисквания, очаквания и оценки към и за работата на регистрираните одитори, които са в противоречие със специализираните професионални стандарти.
6. Състояние на отчетността на бенефициентите, вкл. относно проектите, и неразбиране от тяхна страна на характера на работата на регистрираните одитори и резултатите от нея. Сред тях особено ясно се очертават като нерелевантни и затрудняващи работата на регистрираните одитори следните въпроси: различията в отчетните рамки на различните бенефициенти; състоянието и качеството на отчетността на различните бенефициенти особено на тези от публичния сектор; квалификацията и опитността на лицата при бенефициентите, отговарящи за отчетността; многобройните детайли в изискванията към отчетните процедури и документацията по проект на ОП, вкл. необходимостта от паралелност на отчетните модули;

степената на детайлност на контрола върху отчетността от страна на УО/МЗ.

7. Проблеми във връзка с установяването на формализиране на политиките на ИДЕС за работата на регистрираните одитори по проекти на ОП и на други международни кредитни и донорски организации. Това са проблеми, които самият Институт е обобщил, в резултат на целенасочено предприетото проучване и оценка на практиката на регистрираните одитори за програмен период 2007 - 2013 г. От тях като основни се очертават: липса на формализирани и стандартизирани указания за работата на регистрираните одитори по проверки на проекти, съфинансирани от ЕФ, което е довело до прилагане на различни практики и подходи; липса на разработена методика за оценка на техническите предложения при търгове за избори на одитори, които указания да бъдат в помощ на бенефициентите и УО/МЗ; и липса на внедрена специална методика за допълнителен контрол върху качеството на ангажименти по проверки на проекти на ОП, което е довело до допускане на грешки и пропуски, установени и от УО/МЗ/СО и ИА "ОСЕС".

Очертаните горепосочени проблеми се нуждаят от своето своевременно решаване сега, преди стартирането на новия програмен период, 2014 – 2020 г. Вярваме, че това е желанието, намеренията и амбициите на всички заинтересовани лица. Това е и пътят да се постигне по-висока ефективност на контрола върху адекватното и целево изразходване на значителните публични средства, които се получават от ЕС и които са от съществено значение за икономиката и бъдещето на множество отрасли и публични сфери в РБългария. ИДЕС, представлявайки независимите регистрирани одитори, винаги е имал мисията да организира и подпомага тяхната дейност в интерес на обществото. Затова, оценявайки важноста на контрола върху ефективното и правилно усвояване на средствата на ЕС, Институтът има желание да участва активно в този процес, давайки своя принос, като ясно осъзнава, че неговите членове трябва да положат сериозни усилия за подобряване на своята работа и ефектите на резултатите от нея. В тази връзка Институтът вижда следните области за промени и разрешаване на установените проблеми от първия програмен период, 2007 - 2013 г., а именно:

1. Координиране и съвместна работа на СО, УО, ИА „ОСЕС”, Сметна палата и ИДЕС в областта на контрола на проектите, съфинансирани от ЕС, вкл. чрез създаване на работна група, в следните насоки:
  - а/ съвместна работа по издаваните закони и ПМС особено по отношение на допустимост на разходи по проекти и за избор на изпълнители;
  - б/ съвместно доработване на издадената от МФ Инструкция на СО /м. юли 2013 г./

- в/ съвместно изготвяне на унифицирани указания на отделните УО относно отчетността на проектите и независимите проверки от регистрирани одитори на проекти на ОП, вкл. унифицирани изисквания за приложение на професионални стандарти за работа при проверките на проектите;
  - г/ текуща комуникация между УО, СО, ИА „ОСЕС” и ИДЕС по проблеми на регистрирани одитори и по извършени от тях проверки, както и за нови предложения за подобряване ефективността на контролния процес при ОП;
  - д/ задължително разширяване на контрола на качеството на ИДЕС относно ангажименти по проекти, съфинансирани от Структурните ЕФ и Кохзионния фонд, както и от други европейски програми, други международни донори и кредитори.
2. Важен аспект на съвместната работа би било провеждането на серия от обучения на представители на УО/МЗ и СО относно прилагането и изискванията на МСССУ 4400 и други релевантни професионални стандарти, както и
  3. Разработването на препоръчителни насоки, указания и методики за определяне на подходящи критерии и техники за оценка на техническите предложения на регистрираните одитори за проверки на проекти, съфинансирани от Структурните ЕФ и Кохзионния фонд, както и от други европейски програми, други международни донори и кредитори.

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕН СЪВЕТ НА ИДЕС